

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญ มีคุณค่าและเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศ เด็กจึงควรได้รับการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการอย่างเต็มที่ตั้งแต่แรกเกิด อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและควรได้รับการส่งเสริมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้สามารถปรับตัวอยู่ร่วมในสังคมอย่างเหมาะสม ท่ามกลางการดูแลและปกป้องจากครอบครัวพบว่าเด็กและเยาวชนจำนวนมากล้วนแต่เผชิญกับผลกระทบจากปัจจัยทางสังคมภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ ได้แก่ สภาพการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันอันก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว สังคมและระดับประเทศ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาครอบครัวแตกแยก ความยากจน ยาเสพติด อาชญากรรม การค้ามนุษย์และอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะเด็กและเยาวชนเป็นวัยที่มีความเปราะบาง ไม่รู้เท่าทัน มีความสามารถในการป้องกันตนเองจากภัยต่าง ๆ ได้น้อยถูกแสวงหาประโยชน์ด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา และอาจตกเป็นเครื่องมือของบุคคลอื่น ๆ ในการล่อลวงให้กระทำความผิด หรือการกระทำความผิดด้วยตนเองจากความกดดัน ความเกลียดชัง ความกลัว หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ปัจจุบันเด็กและเยาวชนจำนวนมากจึงไม่เพียงเป็นผู้ถูกระทำเท่านั้นแต่กลับกลายเป็นผู้กระทำในสถานการณ์บางประการด้วย ที่น่าเป็นห่วงมากไปกว่านี้ คือ สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน มีความแตกต่าง หลากหลาย เปลี่ยนรูปแบบจากเดิมไปสู่ความซับซ้อนมากขึ้น และส่งผลให้เด็กที่เผชิญปัญหากระจายตัวแอบแฝงอยู่ในมุมต่าง ๆ ของสังคมไทย

จากสภาพปัญหาดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น พบว่าเด็กและเยาวชนต้องตกอยู่ในสถานะทั้งที่เป็นเหยื่อและผู้กระทำเพิ่มจำนวนมากขึ้น รวมทั้งเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดไปแล้วก็มีการกระทำผิดซ้ำที่ซับซ้อนรุนแรงขึ้น สถานการณ์การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มมากขึ้น พบข้อมูลเกี่ยวกับฐานการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีฐานความผิดหลายกรณีด้วยกัน ทั้งที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน ชีวิตและร่างกาย เพศ ความสงบสุข ยาเสพติดให้โทษ อาวุธปืนและวัตถุระเบิด และอื่น ๆ โดยมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มปริมาณมากขึ้น จะเห็นได้จากข้อมูลแสดงจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกจับส่งสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ.2549-2550

ของกลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1
จำนวนคดีที่ถูกดำเนินคดีของสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำแนก
ตามฐานความผิดระหว่างปีงบประมาณ 2549-2550

ฐานความผิด	ปี พ.ศ.	
	2549	2550
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	14,314	14,923
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	8,284	8,049
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	3,652	2,557
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียงและการปกครอง	1,731	2,921
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	8,803	9,733
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุ ระเบิด	3,414	3,594
ความผิดอื่น ๆ	8,020	8,990
รวม	48,218	50,767

ที่มา: กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, (http://www2.djop.moj.go.th/stat/upload_stat/10-10-4.pdf) สืบค้นเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2551.

จากข้อมูลในตารางที่ 1 จำนวนคดีเด็กและเยาวชนถูกจับกุมส่งสถานพินิจฯ ทั่วประเทศจำแนกตามฐานความผิด พบว่าในระหว่างปีงบประมาณ 2549-2550 เด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ รองลงมาความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ และ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายตามลำดับ ซึ่งในช่วงปีที่ผ่านมาจะพบว่าตัวเลขคดีที่เกี่ยวกับ ยาเสพติดลดลงอันเนื่องมาจากนโยบายการปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาล แต่ตัวเลขในปี 2549-2550 กลับมีตัวเลขเพิ่มขึ้นอีกครั้ง หากพิจารณาตัวเลขในปี 2550 กรณีความผิดเกี่ยวกับ

ทรัพย์ มีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดจำนวนมากที่สุดรวม 14,923 คน รองลงมาคือยาเสพติดให้โทษ จำนวน 9,733 คน และความผิดอื่น ๆ จำนวน 8,990 คน ซึ่งเมื่อพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและความรุนแรงของปัญหาพบว่า จำนวนคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดในฐานความผิดต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีอัตราเพิ่มขึ้นตลอด 2 ปีงบประมาณที่ผ่านมา หลังจากที่มีการจัดตั้งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนครบทั่วประเทศ¹

เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเหล่านี้ ต้องเข้าสู่กระบวนการทางกฎหมายสำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งแต่เดิมการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมีรากฐานจากทฤษฎีการลงโทษของผู้ใหญ่ คือ แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่จะมุ่งเน้นที่การลงโทษต่อผู้กระทำความผิดเพียงอย่างเดียว และสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิมเสนอให้ใช้การลงโทษเป็นเครื่องข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิดและเป็นการป้องกันอาชญากรรม (สุดสงวน สุธีสร, 2541, น. 39-40) การลงโทษจึงเป็นไปเพื่อการแก้แค้นแก่ผู้กระทำความผิดให้สาสม ต่อมาอิทธิพลของแนวความคิดสำนักอาชญาวิทยาที่ดั้งเดิมทำให้มีการปรับเปลี่ยนทั้งในด้านแนวความคิด ปรัชญา จุดมุ่งหมายและวิธีการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเป็นการลงโทษร่วมกับการแก้ไข บำบัดและฟื้นฟูผู้กระทำความผิดมากขึ้น จึงสามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ของสังคมหรือพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายกับผู้อื่นและสามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างปกติ และส่งผลให้มีการแยกการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนออกจากการพิจารณาคดีของผู้ใหญ่ (สุดจิต เจนนพกาญจน์, 2546, น. 51) และแนวคิดในการมองกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดนั้น ถือว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดไม่ใช่อาชญากร (พิมลพรรณ สุวรรณโณ, 2548, น. 1)

ที่ผ่านมาระบบยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนมีการพัฒนาตามกระแสสังคมโลกที่ให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิเด็ก การคุ้มครองเด็ก แนวคิดคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การร่วมลงนามในอนุสัญญาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็ก รวมทั้งมีแนวคิดและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงก่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนในชั้นสอบสวนตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 20 พ.ศ.2542 ที่กำหนดให้มีทีมสหวิชาชีพร่วมในการถามปากคำเด็ก การจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวพร้อมทั้งการจัดตั้งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และมีศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่ใช้กระบวนการทำงานเพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ทั้งดำเนินการด้านการควบคุม ดูแล บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน พัฒนาพฤตินิสัยและสงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่ง

¹ สถานพินิจเปิดดำเนินการครบ 76 จังหวัดทั่วประเทศ เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ.2549

ให้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อที่จะให้กลับคืนสู่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ดังวิสัยทัศน์ของกรมพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ว่า "เป็นผู้นำในการพิทักษ์ผู้เยาว์และคืนเด็กดีสู่สังคม" (กรมพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2551) ซึ่งเป้าหมายที่สำคัญในการทำงานกับเด็กและเยาวชนที่ กระทำผิดเพื่อให้กลับสู่ครอบครัวและสังคมในที่สุด

นอกจากนี้การทำงานกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดยังมีการพัฒนานวัตกรรม ใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ คือ “กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (restorative justice)” อันนำมาสู่ การปฏิบัติ เช่น การคุมประพฤติ การรอกการลงโทษ การหันเหคดี การประชุมกลุ่มครอบครัวและ ชุมชน (Family and Community Group Conference) รวมทั้งการนำ “มาตรการแทนการดำเนินคดี อาญา” คือ การเสนอความเห็นสั่งไม่ฟ้องเด็กและเยาวชนของผู้อำนวยการสถานพินิจฯ ต่ออัยการ ตามมาตรา 63 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน และครอบครัว พ.ศ. 2534 เมื่อได้พิจารณาถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหา การอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิตนิสัย อาชีพ ฐานะ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนและ พฤติการณ์ต่าง ๆ แห่งคดีแล้ว เห็นว่าเด็กและเยาวชนอาจกลับตนเป็นคนดีได้ และเด็กหรือเยาวชน นั้นยินยอมที่จะอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจฯ (ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์, 2548, น. 30-31) ซึ่งน่าจะเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะอำนวยการประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในคดีความผิด อาญาที่ผู้ต้องหาเป็นเด็กหรือเยาวชน เด็กได้เข้ามาร่วมรับผิดชอบต่อการกระทำที่เกิดขึ้นและเป็น ความพยายามในการคืนเด็กสู่สังคมโดยไม่มีตราบาป ซึ่งงานวิจัยของพิมลพรรณ สุวรรณโณ (2548, น. 92) ได้กล่าวถึงกลไกเพื่อเฝ้าระวังและคุ้มครองสิทธิเด็กในชั้นสถานแรกรับว่าการนำ แนวคิดความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ มาใช้ในการดำเนินงานในกรณีที่เป็นความผิดในลักษณะไม่มี ความรุนแรง หรือความผิดเล็กน้อยที่ไม่เป็นภัยต่อสังคมหรือกระทำความผิดโดยไม่เจตนา มีโอกาส แก้ไข ปรับปรุงตนเอง ลดตราบาปในการถูกดำเนินคดี ลดจำนวนเด็กที่เข้าสู่กระบวนการศาล ลดปัญหาเด็กล้นสถานพินิจฯ และเป็นการหันเหคดีออกจากกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากเด็ก และเยาวชนที่ศาลสั่งลงโทษไม่ว่าจะมากหรือน้อย จะหนักหรือเบาเพียงใดก็ตาม ก็ถือว่าพวกเขา ถูกประทับตราบาปจากสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งจากการนำกระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้มาใช้ พบว่า สถิติการหันเหคดีเด็กและเยาวชนออกจากกระบวนการยุติธรรมในปี 2550 มีคดีที่เสนอ ความเห็นเพื่อสั่งไม่ฟ้องเด็กและเยาวชนเป็นจำนวน 5,285 คดี (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชน, 2551)

แม้ว่าวิธีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนดังกล่าว จะสามารถดำเนินการกับเด็กที่ กระทำผิดบางส่วนให้ออกจากกระบวนการยุติธรรม ส่วนเด็กที่เข้าสู่กระบวนการจะได้รับการแก้ไข

บำบัดฟื้นฟูและพัฒนาไม่ให้อีกกลับมากระทำผิดซ้ำอีกภายหลังที่กลับไปอยู่ในครอบครัวและสังคมภายนอก แต่ก็ยังพบว่ามียุติและเยาวชนจำนวนหนึ่งที่กระทำผิดซ้ำและต้องเดินกลับเข้าสู่สถานพินิจ อีกครั้ง ซึ่งมีสถิติของกรมพินิจฯ ที่แสดงจำนวนคดีที่กระทำผิดซ้ำในช่วง พ.ศ.2541-2550 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2

จำนวนคดีที่เด็กและเยาวชนถูกจับกุมส่งสถานพินิจฯ ทั่วประเทศและ
เป็นคดีที่กระทำผิดซ้ำ จำแนกตามฐานความผิด
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541-2550

หน่วย : คดี

ฐานความผิด	ปี พ.ศ.									
	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	1,603	1,399	1,707	1,474	1,532	1,903	2,006	1,837	2,355	2,882
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	211	186	227	218	304	580	738	602	847	809
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	87	78	107	103	136	164	245	258	309	202
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง และการปกครอง	28	47	83	63	88	106	117	129	154	313
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	3,013	3,083	4,120	3,254	3,162	1,269	1,004	1,081	1,428	1,671
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	189	73	125	107	114	161	164	167	226	242
ความผิดอื่น ๆ	76	233	211	195	195	352	333	283	393	489
รวม	5,207	5,099	6,580	5,414	5,531	4,535	4,607	4,357	5,712	6,608

ที่มา: กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (http://www2.djop.moj.go.th/stat/upload_stat/3-1-8.pdf) สืบค้นเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2551

จากตารางที่ 1.2 เมื่อพิจารณาตัวเลขในปี 2550 สถิติคดีที่มีการกระทำผิดซ้ำมากที่สุด คือ ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน จำนวน 2,882 คดี รองลงมาคือ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ให้โทษจำนวน 1,671 คดี และความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายจำนวน 809 คดี ซึ่งมีงานศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน พบว่า เป็นการกระทำผิดที่มากกว่า 2 ครั้งขึ้นไป อีกทั้งถ้าถูกจับกุมบ่อยครั้งจะมีแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำสูงและมีความรุนแรงที่มากกว่าเดิม โดยการวิจัยเรื่องการติดตามและประเมินผลเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ทัศนีย์ ลักษณะนาภิชนชัช, สุธจิต เจนนพกาญจน์ และ อนุชา ม่วงใหญ่, 2549, น. 167-173) พบว่า เด็กจะหวนกลับไปกระทำผิดซ้ำที่ซ้ำที่สุดหลังจากปล่อยตัว 1 ปี และเร็วที่สุดภายในระยะเวลา 2 เดือน สาเหตุการหวนกลับไปกระทำผิดซ้ำจากความคิดเห็นของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เด็กและเยาวชน และนักสังคมสงเคราะห์ พบว่า การกระทำผิดซ้ำมาจากหลายปัจจัย คือ ปัจจัยตัวเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ปัจจัยด้านครอบครัวที่แตกแยก ไม่อบอุ่น มีปัญหากับคนในครอบครัว ปัจจัยการคบเพื่อนและปัจจัยสิ่งยั่วยุทางสื่อต่าง ๆ รวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวกับศูนย์ฝึก เช่น การไม่มีการจำแนกประเภทเด็กและเยาวชน การฝึกอบรม ขาดระบบการบำบัด ซึ่งสำหรับเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่คิดว่าปัจจัยเกี่ยวกับตนเองเป็นสาเหตุที่ทำให้หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ และพบว่าสิ่งหนึ่งที่แฝงอยู่ของปัจจัยการกระทำผิดซ้ำของเด็กก็คือ การที่เด็กและเยาวชนไม่ได้รับยอมรับจากครอบครัว ชุมชนและสังคมภายนอก จะเห็นได้ว่าการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนมักเกิดขึ้นพร้อมกับปัจจัยเร้าจากภายนอกและประสบการณ์ที่เขาได้รับหลังปล่อย เช่น การกลับเข้าไปอยู่ในสังคมที่อาจไม่พร้อมยอมรับ การถูกตีตราต่าง ๆ นานา จึงผลักดันให้เขากลับเข้าสู่สังคมแห่งการกระทำผิดที่เขาพยายามเดินจากมา แต่ในทางตรงกันข้ามด้วยความที่มีประสบการณ์ปัญหาาร่วมกัน จึงทำให้สังคมคนทำผิดให้การยอมรับหรือเข้าใจพวกเขามากกว่าที่เขาได้รับจากชุมชนสังคมเดิมของตน

สำหรับผู้ศึกษาเอง ได้เปิดโลกทำความเข้าใจเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลในโครงการวิจัยเรื่องการศึกษาสถานการณ์และกลไกการเฝ้าระวังและคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (พิมลพรรณ สุวรรณโณ, 2548, ภาคผนวกกรณีศึกษา) โดยศึกษาจากการสัมภาษณ์พูดคุยกับเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกฯ ให้เขาได้มองตนเอง คิดทบทวนในสิ่งที่ผ่านมามีว่าเขารู้สึกอย่างไร และฝันอะไรไว้ในอนาคต พบว่า เด็กและเยาวชนรู้สึกผิดต่อการกระทำของตนเอง ซึ่งเด็กได้สะท้อนออกมาว่า

“โทษที่ผมได้รับมันสมควรแล้ว ควรจะมากกว่านี้ด้วย เพราะผมทำผิดโดยที่ไม่รู้”

“จะไม่ให้เกิดเรื่องอย่างนี้อีก ต่อไปจะทำงานช่วยแม่หาเงิน”

“เมื่อคิดถึงเวลาที่อยู่ที่นี้แล้วจะช่วยยับยั้งสติได้”

“อยากย้อนเวลากลับไป จะไม่ทำผิด”

“ผมเสียใจ ผมทำให้พ่อ แม่ พี่สาว และยายต้องผิดหวังในตัวของผม ผมสัญญาผมจะทำตัวใหม่”

“เมื่อก่อนผมอยู่ในโลกอิสระ ทำอะไรตามใจตัวเอง เดียวนี้ต้องอยู่ในกรอบ และคิดว่า กิดขึ้นนะพี่ ได้มีโอกาสทบทวนตัวเอง”

ส่วนความคาดหวัง ความฝันต่อสิ่งหนึ่งในอนาคต ก็คือ การที่เขาคาดหวังว่าจะได้ออกไปสัมผัสชีวิตข้างนอกอีกครั้ง ได้กลับไปทำอะไรดี ๆ การได้รับการยอมรับจากคนภายนอกและคนในสังคม เช่นเดียวกับงานศึกษาเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์และความคาดหวังที่มีต่อครอบครัวของผู้ต้องขังวัยหนุ่มก่อนพ้นโทษของ พรพนี ตรีรัตนประยูร (2537, บทคัดย่อ) ซึ่งสอดคล้องกับงานเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความหวังต่อการดำเนินชีวิตหลังพ้นโทษของ สุกัญญา กาญจนรัตน์ (2544, บทคัดย่อ) พบว่า อัตมโนทัศน์ของกลุ่มประชากรต่อการรับโทษนั้น เขายอมรับว่าตนเองทำผิดพลาด ทำสิ่งไม่ถูกต้องจึงต้องได้รับโทษ รู้สึกสำนึกผิด คาดหวังต่อตนเองในการประกอบอาชีพสุจริต จะกลับตนเป็นคนดี โดยหวังว่าสังคมจะยอมรับและให้อภัยผู้ที่สำนึกผิดและกลับตัวเป็นคนดี แต่เด็กและเยาวชนบางรายคาดว่าจะออกไปกระทำผิดซ้ำ เนื่องจากต้องการแก้แค้น ซึ่งนี่อาจเป็นความรู้สึกที่อยู่ภายในใจที่ส่งผลไปสู่แนวโน้มการกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกครั้งของผู้พ้นโทษนั่นเอง

จากแนวคิดที่เข้าใจธรรมชาติและพัฒนาการที่ไม่ดีของเด็กและเยาวชน การทำงานของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจึงมีการวางแผนทางเตรียมพร้อมครอบครัว ชุมชนและสังคมเพื่อรับมือเด็กปล่อยตัวจากสถานพินิจฯ โดยได้มีแนวทางในการปฏิบัติเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวเด็กและเยาวชน คือ ก่อนการปล่อยตัวเด็ก 6 เดือน ให้เจ้าหน้าที่ไปทำความเข้าใจกับสังคมภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิ นักสังคมสงเคราะห์จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานจัดหางาน ผู้ปกครอง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) พระ ครู ให้ทราบว่ามีอีก 6 เดือนต่อมาจะมีเด็กกลับเข้าไปอยู่ในสังคม ชุมชน ให้สังคมเตรียมความพร้อมที่จะรองรับ และให้ทราบว่าขณะที่เด็กอยู่ในสถานพินิจฯ ได้รับการบำบัดดูแลอย่างไร ให้ชุมชน บุคคลภายนอกเข้ามาดูกิจกรรมในช่วง 3 เดือนแรก ส่วน 3 เดือนหลังนั้นเดือนแรกให้ส่งเด็กกลับเข้าไปอยู่ในสังคม โดยที่ให้สังคม พ่อ แม่และผู้ปกครองเป็นผู้ดูแล และชุมชนเฝ้าระวังหรือเป็นพี่เลี้ยง โดยสถานพินิจฯ ส่งเจ้าหน้าที่ออกไปติดตาม สอดส่อง ประเมินผล เดือนที่ 2 ให้กลับเข้ามาอยู่ในสถานพินิจฯ เพื่อเล่าถึงการออกไปว่ามีปัญหา อุปสรรคอย่างไร

ต้องการให้บำบัดเพิ่มเติมหรือไม่ และเดือนสุดท้าย ถ้าเด็กนับถือศาสนาพุทธให้แนะนำเด็กไปบวช เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสภาพจิตใจก่อนกลับไปสู่สังคม (ชูจิรา กองแก้ว, 2549) จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติงานของ กรมพินิจฯ ก็นับเป็นการก้าวไปสู่จุดเริ่มต้นที่จะมองเด็กและเยาวชนเป็นหลักการเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่าถึงสิ่งที่ไปพบในชีวิตจริงหลังปล่อยจากศูนย์ฝึกฯ

งานศึกษาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดมักจะมีการฉายภาพซ้ำในเชิงสาเหตุ ปัจจัยเกี่ยวข้องที่ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดหรือกระทำผิดซ้ำ แต่การทำความเข้าใจกลุ่มเด็กและเยาวชนเหล่านี้ ต้องมีการแสวงหาข้อมูลในเชิงคุณภาพเพื่อทำความเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับเด็ก โดยอาศัยเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลางในการศึกษาและเข้ามามีส่วนร่วมกับการวิจัยในการเป็นผู้สะท้อนประสบการณ์ การมองกลับสู่อดีตและการย้อนรอยความคิดของตนเอง ในช่วงเวลาต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเข้าถึงและเข้าใจเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำมากขึ้น นอกจากนี้ เด็กเองก็ได้กลับมาทำความเข้าใจตนเองเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึกของตนเองต่อประสบการณ์และบทเรียนที่ได้รับในช่วงหลังปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน รวมถึงความต้องการด้านต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป

มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

แม้ว่าการทำงานกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในปัจจุบันกำลังได้รับความสนใจ อันเนื่องมาจากการตื่นตัวต่อเรื่องสิทธิเด็ก การประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 พร้อมกับการนำวิธีการยุติธรรมที่เหมาะสมมาใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชน และตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดและกระทำผิดซ้ำโดยเฉพาะการมุ่งที่จะศึกษาเพื่ออธิบายสาเหตุการเกิดการกระทำผิดของเด็ก ปัจจัยที่ก่อให้เกิด อันจะแสวงหาวิธีการแก้ไขและป้องกันการกระทำผิด การอธิบายวิธีการทำงานกับเด็กตั้งแต่เข้าสู่กระบวนการทางกฎหมายจนกระทั่งได้รับการปล่อยตัวในกรณีที่เด็กได้รับตัดสินให้เข้ารับการฝึกอบรม การที่กระบวนการบำบัดฟื้นฟูภายในศูนย์ฝึกฯ ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขพัฒนาด้านพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย การติดตามและสงเคราะห์หลังปล่อยที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน ซึ่งในประเทศอังกฤษเล็งเห็นความสำคัญของการสงเคราะห์ภายหลังปล่อยว่าเป็นวิธีการที่จะแก้ไขเด็กและเยาวชนด้วยการฟื้นฟู บำบัดทางสังคม ช่วยให้เราที่มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เนื่องจากในระยะ 2-3 สัปดาห์แรกของการเป็นอิสระเป็นระยะที่สำคัญมาก เพราะเด็กและเยาวชนต้องการคำแนะนำ การสนับสนุนทางจิตใจเพื่อที่จะก้าวพ้นจากความลำบากของการปรับตัว

ในระยะแรก (ฝ่ายสังคมสงเคราะห์, ม.ป.ป., น. 21) ทั้งนี้การทำงานของกรมพินิจฯ ก็เล็งเห็นปัญหาการคืนสู่สังคมภายหลังการปล่อยตัวและตระหนักถึงความสำคัญในกระบวนการก่อนและหลังปล่อยด้วยเช่นกัน

สิ่งที่เด็กต้องเผชิญภายหลังปล่อยซึ่งเป็นปัญหาที่กระทบต่อการดำรงอยู่ในสังคมของเด็กและเยาวชนก็คือการตีตราจากสังคมภายนอก ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์ ได้กล่าวว่า คำพิพากษาลงโทษก่อให้เกิดตราบาป (Stigma) แก่เด็กและเยาวชน กล่าวคือผู้ที่เคยต้องคำพิพากษามาแล้วสังคมมักจะตราหน้าว่ากระทำความผิด ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการที่เด็กและเยาวชนเหล่านั้นจะปรับตัวให้เข้ากับสังคม บุคคลรอบข้างรังเกียจที่จะคบหาสมาคมด้วย ทำให้สูญเสียโอกาสอันชอบธรรมที่จะสร้างความเจริญก้าวหน้าหรือพัฒนาตนเอง อันเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมสืบไป และเมื่อเด็กและเยาวชนเหล่านี้ ต้องถูกฟ้องร้องดำเนินคดี ตกเป็นจำเลยต่อศาล ความรู้สึกนึกคิดย่อมส่งผลต่อการดำเนินชีวิตปกติของเขาต้องชะงักไปและก่อให้เกิดการปรับตัวกลับคืนสู่สังคมลำบากขึ้น เพราะการถูกดำเนินคดีในศาลมักจะเกิดความรู้สึกเสมือนเป็นรอยตำหนิอยู่ในใจยากที่จะลบเลือนได้ (ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์, 2550)

การรับรู้สภาพที่เด็กและเยาวชนต้องเผชิญหลังการคืนสู่สังคมของหน่วยงานที่รับผิดชอบย่อมเป็นสัญญาณที่ดีต่อเด็กที่จะมีผู้รับฟัง ทำความเข้าใจสถานการณ์ปัญหาและให้การตอบสนองที่ตรงจุดมากขึ้น อีกทั้งเสียงสะท้อนของเด็กและเยาวชน อาจส่งผลให้คนในสังคม นักวิชาการและสื่อมวลชนให้ความสนใจกลับมามองเด็กที่เป็นเหยื่อของสังคมมากขึ้น การเปลี่ยนมุมมองความเข้าใจ จะช่วยเปลี่ยนทัศนคติของคนในสังคม จากการตีตรา กีดกันหรือแบ่งแยกเด็กและเยาวชน ออกจากแนวคิดการลงโทษทดแทนแบบดั้งเดิมไปสู่การสร้างสังคมแห่งโอกาสที่พร้อมจะร่วมพัฒนา พื้นฟูและบำบัดเด็กและเยาวชนทางด้านสังคมให้เขาสามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้

การทำความเข้าใจความคิด ทัศนคติต่อตนเองของเด็กที่กระทำผิดซ้ำจึงเป็นการเปิดโลกตัวเขาด้วยตัวของเขาเอง ไม่ใช่การมองผ่านมุมมองของคนอื่นหรือคนนอกหากต้องการที่จะเข้าใจในสิ่งที่เขาคิด พบและได้รับประสบการณ์นั้นด้วยตนเอง เป็นการรับรู้ผ่านความเข้าใจ ความเชื่อ ความรู้สึกที่เขามี

จากสถานการณ์ปัญหาที่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้เผชิญ ในสภาวะหลังปล่อยตัวคืนสู่ครอบครัวและสังคม พบว่าเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้จำนวนมาก มักต้องผิดหวังจากการที่ถูกสังคมภายนอกตีตราพฤติกรรมและการกระทำในอดีต แม้ว่าพวกเขาจะก้าวผ่านพ้นจากการควบคุมของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมาแล้วก็ตาม เมื่อคืนสู่สังคมกลับไม่ได้รับ

การยอมรับอย่างจริงใจและเป็นมิตร ไม่มีความไว้วางใจในตัวเด็ก และกลายเป็นปัจจัยผลักดันให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำอีก จึงเป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาว่า ในสภาวะการคืนสู่ครอบครัวและสังคมนั้น เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ต้องเผชิญกับสิ่งใดบ้าง เขามีวิธีการสู้และจัดการกับมันอย่างไร เขาได้พยายามทำความเข้าใจต่อสถานการณ์ ประสบการณ์ในชีวิต การต่อสู้ การเผชิญปัญหาหรือไม่ อย่างไร คำถามดังกล่าวเป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาสนใจที่จะเรียนรู้จากเจ้าของเรื่องเองด้วย เพื่อได้รับฟังและเข้าใจประเด็นทางความรู้สึก ความนึกคิดของผู้กระทำผิดให้ลึกซึ้งมากขึ้น

การศึกษาในครั้งนี้ จึงมุ่งที่จะศึกษาการมองตนเองของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงของพวกเขา ด้วยการให้เขาได้คิดย้อนไปยังประสบการณ์ในช่วงเวลาที่ผ่านมา ความคาดหวังต่อการคืนกลับสู่สังคม การเผชิญปัญหา แกร่งย้วย วิธีการรับมือ การจัดการและแก้ไขปัญหา เจ็บใจหรือสภาพการณ์ที่ทำให้เด็กและเยาวชนตัดสินใจกระทำ ความผิดซ้ำ และบทเรียนที่เขาได้รับ รวมถึงความต้องการของเด็กและเยาวชนภายหลังการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการมองตนเองของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในช่วงเวลาที่ได้รับ การปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแล้ว กลับคืนสู่ครอบครัวและสังคม
2. เพื่อศึกษาประสบการณ์ของเด็กและเยาวชนภายหลังการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
3. เพื่อศึกษาเจ็บใจหรือสภาพการณ์ที่มีผลให้เด็กและเยาวชนตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ ภายหลังการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
4. เพื่อศึกษาความต้องการของเด็กและเยาวชนภายหลังการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

โจทย์คำถามในการศึกษา

1. เด็กและเยาวชนคิดและคาดหวังอย่างไรบ้างต่อการกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคม ในช่วงหลังการปล่อยตัวและก่อนที่เด็กจะกลับมาก่อทำความผิดซ้ำ
 - ความคาดหวังของเด็กและเยาวชนก่อนได้รับการปล่อยตัวเป็นอย่างไร

- ในขณะที่กลับมาอยู่ในครอบครัวและสังคมแล้ว เด็กและเยาวชนได้เผชิญกับปัญหา สถานการณ์ทางสังคมลักษณะใด

- การเรียนรู้บทเรียน จากความคาดหวังของเด็กและเยาวชนก่อนปล่อยตัวและสิ่งที่ได้พบภายหลังการปล่อยตัวนั้น มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง มีแง่มุมที่ดีหรือไม่ดีอย่างไร

2. เมื่อเด็กและเยาวชนกลับสู่สังคมแล้ว เขาต้องเผชิญกับปัญหาในด้านใดบ้าง จากครอบครัว ญาติพี่น้อง คนรัก/แฟน ชุมชน เพื่อน โรงเรียนและการทำงาน/อาชีพ เป็นต้น

3. เมื่อพบกับปัญหาต่าง ๆ เขามีวิธีการรับมือ จัดการและแก้ไขปัญหาโดยใช้แนวคิดและประสบการณ์อย่างไร และสามารถที่จะผ่านปัญหาเหล่านั้นได้หรือไม่

4. ในระหว่างที่อยู่ในครอบครัวและสังคม เด็กต้องเจอแรงยั่วยุ แรงกระตุ้นใดบ้างที่อาจส่งผลกระทบต่อกระทำความผิดซ้ำ และจัดการอย่างไร

5. ในช่วงที่ประสบปัญหาด้านต่าง ๆ เขาต้องการบริการความช่วยเหลือดูแลอะไรบ้าง อย่างไรแหล่งทรัพยากรใดที่เข้ามาช่วยเหลือ

6. อะไรคือเงื่อนไขหรือสภาพการณ์ที่มีผลให้เด็กและเยาวชนตัดสินใจกระทำความผิดซ้ำ

7. เขารู้สึกอย่างไร ได้บทเรียนอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับช่วงที่ผ่านมาในระยะเวลาหลังปล่อยจากศูนย์ฝึกฯ จนกระทั่งกระทำความผิดอีกครั้งและเข้ามารับการฝึกอบรม

8. บทเรียนดังกล่าวทำให้เขามองอนาคตข้างหน้าอย่างไร

- บทเรียนที่ได้รับกับตนเอง

- บทเรียนที่ได้รับจากสังคม

ขอบเขตในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ศึกษาการมองตนเองในภาวะคืนสู่ครอบครัวและสังคมของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ซึ่งจะศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

1. เรื่องราวชีวิต ประสบการณ์ของเด็กและเยาวชนหลังจากได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

2. ความคาดหวังต่อการคืนสู่ครอบครัวและสังคม และความรู้สึกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนภายหลังการกระทำผิด

3. บทเรียนที่เด็กและเยาวชนได้รับภายหลังการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน กลับคืนสู่ครอบครัวและสังคม จนกระทั่งเด็กและเยาวชนกลับมากระทำผิดซ้ำ

4. ปัญหาหรือสิ่งยั่วยุ การเผชิญปัญหาและการต่อสู้ดิ้นรนแก้ไขปัญหาของเด็กและเยาวชน

5. ความต้องการของเด็กและเยาวชนภายหลังได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

ขอบเขตประชากร

สำหรับประชากรในการศึกษานั้น จะศึกษาจากเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดจำนวน 10 ราย โดยเป็นเด็กและเยาวชนที่เคยได้รับการปล่อยตัวกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคม แล้วกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกครั้ง ซึ่งเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ ศาลเยาวชนกลางและครอบครัวได้ตัดสินให้เข้ารับการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมากกว่า 1 ครั้ง โดยศึกษาจากฐานความผิดที่แตกต่างกัน โดยพิจารณาฐานความผิดปัจจุบันเป็นหลักและอาจเป็นฐานความผิดที่ซ้ำหรือไม่ซ้ำกับคดีเดิมก็ได้ ฐานความผิดละ 2 ราย แยกตามฐานความผิดที่มีจำนวนเด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำเป็นจำนวนมาก คือ

1. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน
2. ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ
3. ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย
4. ความผิดเกี่ยวกับเพศ

ขอบเขตพื้นที่

ศึกษาประชากรในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน 5 พื้นที่ ดังต่อไปนี้

1. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 1 จังหวัดระยอง
2. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 4 จังหวัดขอนแก่น
3. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 จังหวัดเชียงใหม่
4. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 9 จังหวัดสงขลา และ
5. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี จังหวัดนครปฐม

นิยามศัพท์ในการศึกษา

การมองตนเอง หมายถึง ความคิด ความรู้สึก ทักษะที่เด็กและเยาวชนมีข้อสรุปต่อหรือรับรู้ต่อตนเอง อันเกิดจากการทบทวนถึงอดีตที่ผ่านมาในด้านประสบการณ์ ความคาดหวัง ปัญหาที่เผชิญ แรงยั่วยุและวิธีการในการจัดการปัญหาของตน

ภาวะคืนสู่ครอบครัวและสังคม หมายถึง การที่เด็กและเยาวชนได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ให้กลับไปมีวิถีชีวิตแบบปกติในครอบครัวและสังคม หมายความว่าความรวมถึงการกลับไปอยู่ร่วมกับบิดา มารดา ญาติ ผู้ปกครองและบุคคลอื่น ๆ ในสังคม อันได้แก่ กลุ่มเพื่อน คนรัก/แฟน สถาบันการศึกษา/โรงเรียน การทำงาน/อาชีพ และอื่น ๆ ภายหลังได้รับการปล่อยตัว

เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน หมายถึง เด็กและเยาวชนที่มีอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงอายุ 18 ปีบริบูรณ์ ณ วันที่กระทำความผิด โดยเป็นเด็กหญิงและชายที่กระทำผิดและได้รับการปล่อยตัวกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคมแล้ว กลับไปกระทำผิดซ้ำ (อีกครั้ง) โดยพิจารณาฐานความผิดปัจจุบันเป็นหลักและอาจเป็นฐานความผิดที่ซ้ำหรือไม่ซ้ำกับคดีเดิมก็ได้ ซึ่งเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ ศาลตัดสินให้เข้ารับการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมาแล้วมากกว่า 1 ครั้ง และปัจจุบันยังอยู่ในการดูแลของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

เงื่อนไขหรือสภาพการณ์ที่มีผลให้เด็กและเยาวชนตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ หมายถึง สถานการณ์ ข้อจำกัด ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือเด็กและเยาวชนต้องเผชิญภายหลังการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ซึ่งช่วงระยะเวลาที่เด็กและเยาวชนกลับสู่ครอบครัวและชุมชน อันมีส่วนเกี่ยวข้อง ผลักดัน ดึงดูดหรือส่งผลให้เด็กและเยาวชนตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงการมองตนเองของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำในภาวะคืนสู่ครอบครัวและสังคมภายหลังปล่อยจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
2. เพื่อทราบถึงประสบการณ์ของเด็กและเยาวชนภายหลังการปล่อยจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
3. เพื่อทราบถึงเงื่อนไขหรือสภาพการณ์ที่มีผลให้เด็กและเยาวชนตัดสินใจกระทำผิดซ้ำภายหลังการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

4. เพื่อทราบถึงความต้องการของเด็กและเยาวชนภายหลังการปล่อยจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

5. เพื่อทราบแนวทางในการจัดบริการสังคมสำหรับเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย